

Raketově rostoucí příspěvek na bydlení. Krize s cenami energií vyhnala počet uživatelů dávky k počtu 300 000 a výdaje vzrostly o miliardu.

- editor007 | 26. května 2024

ČESKO: Mezi největší „hity“ loňského roku patřil raketově rostoucí příspěvek na bydlení. Krize s cenami energií vyhnala počet uživatelů dávky během roku skoro ke třem stovkám tisíc a výdaje vzrostly o miliardu. Trend se však neotočil a pokračuje i nadále, výdaje tak rostou a chystají se změny, které mohou systém ještě výrazně zdražit. Ministerstvo financí tak volá po zárukách, že nepůjde o další výrazný zásah do rozpočtu.

Počet lidí, kteří pobírají příspěvek na bydlení, v minulém roce raketově rostl, jak ukazují data ministerstva práce, už na konci roku 2022 překonal počet uživatelů dávky metu 200 tisíc, na vrchol v roce 2023 se vyšplhala na zářijových 272 tisíc. To už se na dávce vyplatilo o miliardu více, než necelý rok předtím, tedy přes 1,7 miliardy.

Trend se přitom nemění a zdá se, že si lidé na využívání příspěvku na bydlení zvykli, podle nejnovějších dat ministerstva práce, jak je publikoval server lidovky.cz, pobíralo dávku v březnu 285 tisíc lidí, což je nový rekord. Výdaje se tak po jediném listopadovém propadu opět drží na částkách přes 1,7 miliardy.

A právě na tom, jak si lidé zvykají na pobírání dávek, z části stojí odhady ministerstva práce, kolik bude stát nový systém sjednocené „superdávky“. Návrh, který má od nového roku sjednotit čtveřici dávek včetně příspěvku na bydlení, totiž nabízí rozptýl dopadů od ušetření jedné miliardy až po zdražení o osm miliard.

Právě varianta „minimálních“ dopadů do rozpočtu počítá i s tím, že se nynější žadatelé o příspěvek na bydlení nebudou chtít zapojit do žádostí o dávky, které automaticky znamenají dokládání a žádání i o další komponenty nové sjednocené dávky. Sjednocenou „superdávku“ upravuje návrh nového zákon o státní sociální pomoci. Výsledná částka se má skládat ze čtyř částí - z peněz na živobytí, bydlení, děti a z bonusu za práci či její hledání. Výše by se měla odstupňovat podle příjmu a pracovní aktivity.

A to je právě i kámen úrazu, kterým ministerstvo argumentuje vzhledem ke značnému rozptýlu v odhadovaných dopadech do státního rozpočtu. „Přesné vyčíslení dopadů není vzhledem k existenci fenoménu non-take-upu (nečerpání dávek všemi oprávněnými příjemci) možné. Rozpočtové dopady lze na základě dostupných informací od příjemců odhadnout v rozptýlu -4,53 % až +41,01 %. Velké rozmezí je dáno automatizací nároku na všechny složky dávky, zatímco dnešní příjemci žádají pouze o některé dávky, přestože mají nárok i na jiné,“ uvádí ministerstvo v hodnocení dopadů.

S tím však zcela nesouhlasí například Národní rozpočtová rada. „V předkládaném návrhu se celkové rozpočtové odhady dopadu návrhu pohybují v rozmezí -0,9 mld. Kč až +8,2 mld. Kč. Dle našeho názoru by však odhad dopadů bylo možné zpřesnit,“ uvedla v připomínkovém řízení rada s tím, že chybí posouzení a kvantifikace dopadů založených na informaci o majetku dotčených domácností, které by bylo možné získat například ve spolupráci s Českým statistickým úřadem.

Naopak větší pochopení našel resort práce u ministerstva financí. To však na druhou stranu žádá záruky, že změna nebude znamenat dramatický zásek do rozpočtu či navyšování výdajů na personál. „Z globálního hlediska je poněkud problematické, pokud se reforma zaklíná slovem ‚efektivní‘ (byť je to myšleno ve vztahu k administrativě a příjemcům pomoci), když ze zprávy RIA vyplývá, že nový systém si může na veřejných rozpočtech vyžádat dodatečných 8,2 mld. Kč,“ uvádí ministerstvo financí v připomínkách.

„Rozumíme vysokému rozpětí možných rozpočtových dopadů, které je navázáno zejména na to, že v současné době je množství osob, které mají nárok na některé z dávek, ale tento nárok nevyužívají. Avšak upozorňujeme, že v případě zvýšených výdajů bude nutné ze strany MPSV vyvinout o to větší úsilí v důsledné prioritizaci agend vedoucí k nutné konsolidaci veřejných financí. Požadujeme do materiálu výslovně uvést, že zvýšené výdaje spojené s přípravou aplikační podpory budou pokryty v rámci výdajových limitů MPSV bez nároku na jejich navýšení,“ uvádí dále ministerstvo financí s tím, že důrazně odmítá navyšovat výdaje na personální či platové nároky.

Podle ministra práce Mariana Jurečky (KDU-ČSL) ale není cílem reformy ušetřit a výdaje rozpočtu by mohly po zavedení změn vzrůst. Více lidí by podle něj ale mohlo také díky pracovnímu bonusu začít pracovat, stát by tak získal peníze z odvodů a daní. Podle údajů ministerstva práce se na čtyři dosavadní dávky loni od ledna do konce listopadu vyplatilo 26,4 miliardy korun.

ZDROJ: MPSV / Lidovky / Echo24